आभरणरूपेणान्नादिरूपेण वा तदेव सर्वेषां प्राणिनां 'प्रियतमं', यस्मात् 'हृदयजं' प्रजापतेरिव भोक्तॄणां हृदयसम्बन्धं, तस्मात्प्रियतमत्वं युक्तं। उक्तरीत्या चेतने प्रक्षिप्तस्य हिरण्यस्य प्रियतमत्वं पर्यालोच्य 'यस्मै' चेतनाय पुरुषाय, 'तां' हिरण्यरूपां, 'दक्षिणां', स्वयं 'अनेष्यत्', तमेव चेतनं पुरुषं प्रतिग्रहीतारमन्विष्य तदानीं नालभत पुरुषान्तरमलब्धा स्वकीयायैव दक्षिणहस्ताय 'तां' हिरण्यरूपां दक्षिणां, नीतवान्। नीत्वा च हे हिरण्य त्वद्रूपां, 'दक्षिणां', 'दक्षाय' कार्य्यसमर्थाय, 'प्रतिग्रहीष्यामीति', एवं वदन् स्वयमेव 'तां' दक्षिणां, 'प्रत्यगृह्णात्', ततः प्रजापतिः, 'दक्षिणां प्रतिगृह्य', 'अदक्षत' कार्य्यसमर्थो अभूत्। अन्योऽपि 'यः' पुमान् एवं, हिरण्यवृत्तान्तं 'वेद' स एव 'दक्षिणां प्रतिगृह्य', 'दक्षते' कार्यऽसमर्थो भवति॥

(१२) प्रजापतिवृतान्तेनास्य दक्षिणां प्रशस्य महर्षिवृतान्तेनापि प्रशंसति। "एतद्धस्म वैतद्विद्वाꣳसो वाजश्रवसा गौतमाः। अप्यनूद्देश्यां दक्षिणां प्रतिगृह्णन्ति। उभयेन वयं दक्षिष्यामह एव दक्षिणां प्रतिगृह्णीति। तेऽदक्षन्त दक्षिणां प्रतिगृह्य। दक्षते ह वै दक्षिणां प्रतिगृह्य। य एवं वेद। प्र ह्यन्यं लीनाति च" इति। अन्नदाननिमित्तकीर्त्तियुक्तो महर्षिर्वाजश्रवाः, तस्य पुत्राः 'वाजश्रवसः'। ते च 'गौतमाः' तद्गोत्रोत्पन्नत्वात्तादृशा महर्षयः। तत् 'एतत्' दक्षिणामाहात्म्यं, विजानन्त 'अनूद्देश्यां अपि', 'दक्षिणां प्रतिगृह्णन्ति'। द्विविधा दक्षिणा, प्रत्यक्षमेव दत्ता अनुद्दिष्टा चेति। अन्विष्टकं दक्षिणा ददाति हिरण्यं ददातो-